కథలు – గాథలు

ప్రథమ భాగము

శతావధాని

చెళ్లపిళ్ల వేంకటశాస్త్రి

ఎమెస్కో

విషయసూచిక

1. పిఠాపుర ప్రభువు లేటు గంగాధర రామారావుగారి కథలు 11
2. వెంకప్ప సోమయాజులు 51
3. ఈతి బాధలు 61
4. కొత్తరకం ఈతి బాధలు 79
5. గర్భాధానం 93
6. మద్యనిషేధం అవసరమే! 100
7. సస్యగర్భ భూదానం 108
8. భీష్మ బ్రహ్మచారి గురుశిష్యవివాదం న్యాయసమ్మతమేనా? 111
9. పశ్చాత్తాపము 121
10. ఏది అహింస? 125
11. అతిక్షమ దైన్యాపాదకమా? 129
12. సోమరిసత్రాలు 138
13. బ్రాహ్మణశాఖలు 143
14. "యెనీమా"వల్ల కడుపు తేలికపడ్డట్టే సినీమావల్ల యిల్లు తేలికపడుతుంది 158
15. ఆచారభేదాలు 162
16. కళలకోసరం దేవదాసిజాతి 169
17. కళలను ప్రదర్శించే స్త్రీలు స్వతంత్రలుగా ఉండాలి 174
18. పుక్కిట పురాణ కథలు 192
19. సామెతలు 207
20. "నాఽనృషిః కురుతేకావ్యం" 213

21. కవుల కష్టసుఖములు 222

22. పదకవులు 231

23. కవిసన్మానం 243

24. కవులు భిక్షాటకులేనా? 249

25. శిష్టావారి విశిష్టత్వం 269

26. పౌరాణికులు నీచులా? 275

27. వికటవిమర్శనం 281

28. చొప్పదంటు శంకలు 290

29. వెనకటి పండితులు 294

30. మా ముత్తాత 305

31. నా గురుపరంపర 322

32. నేను–మా తిరుపతిశాస్త్రుల్లూ.. 333

33. "పుణ్యైర్యశోలభ్యతే" 392

34. నీలాపనిందలు 405

35. అపవాదలు 417

36. మఱొక అపవాద 426

37. కీర్తి – అపకీర్తి 429

38. కవికన్న విమర్శకుఁడికి జాగరూకత ఎక్కువగా ఉండాలి 434

39. వెక్కిరింపఁబోయి బోల్తాపడుట 439

40. బ్రతికించారు ఆచార్యులుగారు 445

41. వెక్కిరింపఁబోయి బోల్తాపడుటయే–1 460

42. వెక్కిరింపఁబోయి బోల్తాపడుటయే–2 465

43. యింకో అపవాద 475

44. క్షంతవ్యుఁడుగారు 480

45. పాండవాశ్వమేధము 483
46. పిష్టపేషణము 490
47. పునఃపేషణము 496
48. పాడినపాటే 501
49. నన్నయ్యభట్టు 506
50. "శుభస్యశీఘ్రమ్" 529
51. భారత భారతి 582
52. వడ్లగింజలోది బియ్యపుగింజ 592
53. వైకర్తనశబ్దవిచారము 594
54. జలతాడనము 601
55. అమవసనిసియన్నమాట 607
56. తెనాలి రామలింగకవి కవిత్వం-1 634
57. తెనాలి రామలింగకవి కవిత్వం-2 652
58. యెంకిపాటలను గూర్చి 670
59. కవితా విప్లవం - 1 678
60. కవితా విప్లవం - 2 690
61. కర్ణాట కలహం 697
62. "సహృదయాః ప్రమాణమ్" 703
63. యేది సాధ్యం? 707
64. యేది కవిత్వం - 1 710
65. యేది కవిత్వం - 2 727
66. రచయితలు 734
67. అన్నీ కవిత్వాలేనా? 741
68. రాజ్యలక్ష్మి 747

69. కవిత్వమూ-బ్రాహ్మణత్వమూ 752
70. అంతా రామమయం 773
71. అడియాస 782
72. పండితరాయలు : కాళిదాసు 787
73. ఆంధ్రభోజుఁడననేమి? 793
74. మహాకవి భోజమహారాజు 797
75. గారుశబ్ద విచారము 805
76. మనుగుడుపు 807
77. అష్టావధానమంటే! 814
78. ఓం శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః 820
79. శ్రీపాదగురువులకడ నా శుశ్రూష 827
80. నా ముక్త్యాల ప్రయాణము 842
81. నా పాలకొల్లు ప్రయాణము 865
82. శాస్త్రిగారి "క్షమాపణ" 877
83. వకటేమాట లేక సూక్ష్మోపాయం 887
84. దోషావాచ్యా గురోరపి 889
85. నేఁడు 897
86. ఆత్మవంచన 900
87. పనిలేనిపాట 905
88. "ఊరిపిడుగు వీరి సెట్టిని కొట్టుకు పోయింది" 925
89. గురువుగారు వట్టి అమాయికులు 933
90. సంధి మిచ్ఛంతి సాధవః 944
91. గురు శిష్య ప్రశ్నోత్తరములు 947

పిఠాపురప్రభువు లేటు
శ్రీ గంగాధర రామారావుగారి కథలు

పైని వుదాహరించిన ప్రభువరేణ్యుని అత్యద్భుతచర్యలు మాప్రాంతములలో తఱచుగా చెప్పుకుంటూవుంటారు. నాకు కొంచెం ప్రాజ్ఞత కలిగేటప్పటికి వీరు తుట్టతుదిదశలో వున్నారు. వీరిని నేను చూడడం చూశాను. గాని, నన్నుమాత్రం వా రెఱగడానికి తగ్గస్థితిలో అప్పటికి నేను లేను. నేను కాశీనుండి కాశీకావడి బుజాన్ని పట్టుకొని వచ్చే రోజులలో తునికిన్నీ అన్నవరానికిన్నీ మధ్యగావున్న తేటగుంట, తిమ్మపురంవద్దకు వచ్చేటప్పటికి యీ మహారాజు ద్వాదశాహస్సునాఁటి సంభావన పుచ్చుకొన్న బ్రాహ్మణ్యం యెదురుగావచ్చింది. నాకు నామరూపాలు కలగడం కాశీనుంచి వచ్చిన మఱుచటినాటి నుండే కావడంచేత, వారిని నేనెరగడమేకాని నన్ను వారెఱింగి వుండే యోగం తటస్థించలేదు. అదిన్నీకాక యీ ప్రభువు సుమారు 5, 6, సంవత్సరాలకాలం అంత్యదశలో కొంత అనారోగ్యంగావుండి – "కాశ్యాంతు మరణాన్ముక్తిః" కనక. కాశీలో భౌతికదేహం చాలించేవుద్దేశంతో వకటి రెండుసార్లు కాశీకి వెళ్లినట్లుకూడా వింటాను. కాని తుదకు వీరు తమ రాజధానియగు పిఠాపురంలోని కోటలోనే భౌతికదేహాన్ని చాలించినారు. వీరు భౌతిక దేహాన్ని చాలించేనాటికి కొంచెం పూర్వగాథలు నాకు తెలియటాని కభ్యంతరం లేదుగాని, వీరు రాజ్యానికివచ్చిన కొలఁదికాలం నాటిచర్యలు నాకు వినికివల్ల తెలిసినవేకాని ప్రత్యక్షంగా తెలిసినవి మాత్రం కావు. బహుశః, గతించిన ధాత, ఈశ్వర సంవత్సరాల ప్రాంతంలో జరిగిన వకచర్యనుగూర్చి యిందు వ్రాస్తాను.

జియ్యంగారిరాక

అప్పటికి నావయస్సు సుమారు ఆఱుసంవత్సరాలకు దాదాపు. అప్పుడు కఱవువచ్చింది. రూపాయిపెట్టి బియ్యంకొంటే చేటలోకి పూర్తిగా వచ్చేవికావు. యిటీవల బియ్యపుధర ఆమాదిరిగా వున్న రోజులు నాబాల్యానంతరం చాలావున్నాయి గాని కఱవనిమాత్రం లోకం అనుకున్నట్లు లేదు. ఆ కాలానికి అదే పెద్దకఱవు. అప్పటికింకా మా కుటుంబము కడియం గ్రామంలోనేవుంది. నాకు తగుమాత్రం అప్పటి సంగతు